

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kemijärven kaupungin lausunto koskien valtioneuvoston asetusta covid-19-kustannusten valtionavustuksesta (VN/17361/2021)

Pääministeri Marinin hallitus on vuoden 2020 budjettiriihen yhteydessä sitoutunut korvaamaan koronaan liittyvät välittömät kustannukset. Tällaisia ovat erityisesti testaukseen ja testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilainen hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät kustannukset.

Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa kustannusten korvausmallin. Esityksessä ehdotetaan, että myönnettävä avustus määritettäisiin pääosin laskennallisin perustein. Kunnat voisivat hakea avustusta ja sitä myönnettäisiin keskimääräisten kustannusten perusteella määritellyn toimintokohtaisen korvaushinnan ja volyymin mukaan. Esityksessä myös perustellaan, että kunnat voivat saada korvauksia muuta kautta valtiolta.

Tällainen laskennallinen ja keskimääräinen kustannusten korvausmalli ei ole kunnille oikeudenmukainen eikä riittävä, koska erot maan eri osissa kustannustasossa ja volyymeissa ovat mittavat. Erityisesti esityksen muotoilu siitä, että kunnat saavat korvausta myös muuta kautta, luo erittäin epäselvän ja epävarman tilanteen siitä, miten kuntien erilainen tilanne ja kuntien todelliset kustannukset sekä hakumenettely muista rahoitusinstrumenteista, otetaan huomioon kuntien jo muutoinkin haastavassa tilanteessa covid-pandemian osalta.

Esimerkiksi Kemijärvellä, joka on n. 7 200 asukkaan kaupunki, on terveystalouden palvelurakenne mitoitettu kuntalaisia varten. Kuitenkin kaupungin alueella oleskelee kesän 2021 aikana yli 800 ulkomaalaista marjanpoimijaa, joissa on todettu jo nyt mittava määrä tartuntoja ja välitön tarve karanteenitilojen järjestämiselle on jopa sadoille henkilöille. Tällainen poikkeusolojen mukainen tilanne kuormittaa kaupungin jo ennalta heikkoa taloutta ja vähiä toimintaresursseja. Tarvittavat palvelut joudutaan ostamaan ulkopuolisista toimijoilta, joten ei voi olla niin, että kaupunki saa jonkun keskimääräisen kustannuksen perusteella korvauksen järjestämästään karanteeni-, testaus-, hoito-, suojaus- ym. kustannuksista ja kunnan vastuulle jäävä kustannus tulee hakea jostain eri rahoituskanavan kautta. Kemijärven kaupungin, jo valmiiksi alijäämäinen kuntatalous ei kestä tällaista raskautta. Samalla lisätään kuntien puoleista hallinnointipainetta, kun kuntien on joka tapauksessa todennettava muodostuneet keskimääräisten kustannusten yli menevät kustannukset. Eli kustannus hallinnoinnista siirtyy valtionhallinnosta kuntiin, onko tämä järkevää julkisen talouden hoitamista? Lainsäädännössä ei tulisi perustella avustusmenettelyä valtion hallinnoinnin keveyttämällä, koska se, kuten edellä todetaan, lisää kuntien hallinnointimenettelyä vastaavasti.

Avustusten hakukierrokset ovat asetusluonnoksen mukaan huomattavasti jälkikäteen, joten kunnan taloudenhoitoon tällä viiveellä on huomattava merkitys. **Kemijärvi esittää**, että kunnat voisivat hakea etukäteen tätä asetusluonnoksen covid-avustusta arvioimiensa kustannusten perusteella ja toimittaa avustuksen myöntäjälle raportin kustannuksista, sekä joko hakea lisäävustusta tai palauttaa käyttämättä jääneet avustukset todennettujen kustannusten mukaan vuoden kuluessa syntyneistä kustannuksista. Näin tuettaisiin oikealla tavalla kuntien taloutta ja toimintakyky vaikeassa tilanteessa.

KEMIJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS